

VLIV RODINY NA ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOST DÍTĚTE

Hana Palánová,
Marie Doležalová

OBSAH

- Rodina
 - Smysl rodiny
 - Vliv původu na vzdělanostní interakce
 - Teorie jazykových kódů
 - Mimoekonomické charakteristiky rodiny
 - Vztah rodičů a školy
 - Vzdělanostní a sociální rozdíly v české společnosti
-

RODINA

„Rodina je skupina osob spojených svazky manželství, krve či adopce, kteří obvykle bydlí spolu a v rámci skupiny se chovají podle společenské dělby práce a podle společensky vymezených rolí.“ (Prokop, 2001, s. 41)

SMYSL RODINY

- **Funkce:** výchovná, ekonomická, biologická, emoční
 - Výchova dětí
 - Udržení lidstva
-

SMYSL RODINY

- **Funkce:** výchovná, ekonomická, biologická, emoční
 - Výchova dětí
 - Udržení lidstva
-

VLIV PŮVODU NA VZDĚLANOSTNÍ ASPIRACE

- Nižší vzdělání rodičů → nižší vzdělanostní aspirace potomků
 - Vyšší vzdělání rodičů → vyšší vzdělanostní aspirace potomků
 - Rozdílný přístup učitelů k žákům
-

TEORIE JAZYKOVÝCH KÓDŮ

- Bernsteinova teorie – hlavním nástrojem socializace je jazyk
 - Dělnická a střední sociální vrstva
 - Omezený a propracovaný jazykový kód
 - Důsledky ve vzdělání
-

MIMO EKONOMICKÉ CHARAKTERISTIKY RODINY

- Zájem o vzdělávání dětí
 - Oceňování úspěchů
 - Motivační podpora
-

MIMOEKONOMICKÉ CHYRAKTERISTIKY RODINY VÝZKUM

- Autorka: Brookerová
 - Britské versus bangladéšské děti
 - Časová schémata versus momentální potřeba
 - Segmentované prostory domu versus jednolitý flexibilní prostor
-

MIMOEKONOMICKÉ CHARAKTERISTIKY RODINY OVLIVŇUJÍCÍ ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOST

- Tlak na úspěšnost – rodičovské aspirace a očekávání
 - Jazyk
 - Akademické vedení – dostupnost a kvalita pomoci s prací do školy
-

MIMOEKONOMICKÉ CHARAKTERISTIKY RODINY OVLIVŇUJÍCÍ ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOST

- Intelektualizovanost – vytváření příležitostí pro děti k přemýšlení a rozvoji představivosti při denních aktivitách
 - Pracovní návyky
 - Aktivita rodiny – volnočasové aktivity
-

VZTAH RODIČŮ A ŠKOLY A JEHO VLIV NA ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOST ŽÁKŮ

- Vztahy školy s prostředím
 - Podpora rodičů učiteli
 - Respekt ke vzdělání učitele
-

VZDĚLANOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZDÍLY V ČESKÉ SPOLEČNOSTI

- Před r. 1989 – úsilí o socioekonomickou rovnost
 - Velký vliv vzdělanosti v rodině na vzdělání dětí
-

POTÍŽE VYVOLANÉ ŠPATNÝM VZTAHEM RODIČŮ

ROZVOD

- dítě nevnímá bezproblémový vztah rodičů
 - změny – odchod jednoho z rodičů, soudy o svěření dítěte do péče
 - jistoty života se rozpadají
 - dítě není motivováno
 - zhoršení školního prospěchu
i chování => negativní reakce rodičů
 - rozdíl vnímání u chlapců a dívek
-

DOMÁCÍ NÁSILÍ

- „Proč tatínek bije maminku?“
- mění se pohled na oba rodiče
- dítě má problém řešit své problémy
- často neřešitelné

PROBLÉMY VYVOLANÉ ŠPATNÝM CHOVÁNÍM RODIČŮ K DÍTĚTI

- jakékoliv špatné chování narušuje vývoj jeho psychiky
 - zanedbávání: neuspokojování potřeb
 - týrání: psychické, fyzické, sociální
 - sexuální zneužívání: uspokojování sexuálních potřeb rodiče
-

NÁSLEDKY

- ubližují ti, kteří by měli být pocitem bezpečí
 - dřívější vztah rodiče k dítěti
 - u opakovaného -> citová apatie,
nedůvěřivost vůči všem
 - změna osobnosti, snížení sebevědomí
 - u sexuálního násilí má víc než 50%
zneužívaných problémy celý život
 - předčasná sexualita X odpor k sexu
 - posttraumatická porucha
 - **zhoršení známek ve škole**
-

VZTAH RODINY K DÍTĚTI S ROZDÍLEM DRUHU VZDĚLÁNÍ

- rodiče kladou důraz na vzdělání svých dětí
 - důležitý je výběr a následný přechod na střední školu
 - podle výzkumů je 7 skupin podle typu středních škol a chování dítěte
-

TŘI UČŇOVSKÉ

1. *Rodina s učněm* – „klasické učňovské obory“, nic moc známky, bez maturity, vybírají rodiče
 2. *Rodina s učněm směřujícím k profesionalitě* – vybírají děti, baví je to, možná maturita a další vzdělávání
 3. *Rodina s učněm z nouze* – děti nejsou schopny jít za svým cílem, rodiče nepodporují
-

ČTYŘI STUDIJNÍ

4. *Rodina s ambiciózním studentem* – úspěšná rodina, dítě má možnost profesionality
 5. *Rodina studenta s otevřenou budoucností* – dítě má cíl, hledá jednodušší cestu
 6. *Rodina tradičního středoškoláka* – rodiče se SŠ, dítě si samo vybere SOŠ
 7. *Rodina s novým studentem* – studium ztrácí smysl, rodiče s vyuč. listem nebo maturitou
-

ZDROJE

- Katrňák, T. (2004). *Odsouzení k manuální práci*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Matoušek, O. (2003). *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Prokop, J. (2001). *Sociologie výchovy a školy*. Liberec: Technická univerzita.
- Průcha, J. (2013). *Moderní pedagogika*. Praha: Portál
- Rabušicová, M., Šedřová, K., Trnková, K., & Čiháček, V. (2004). *Škola a /versus/ rodina*. Brno: Masarykova univerzita.
- Vágnerová, M. (2005). *Školní poradenská psychologie pro pedagogy*. Praha: Univerzita Karlova
- Kocourková, J. (2000). *Posttraumatická stresová porucha*. Praha: Portál
- Matějček, Z., Dytrych, Z. (1999). *Nevlastní rodiče a nevlastní děti*. Praha: Grada
- Viktorová, I. (2004). *Změny rodičovského vztahu ke škole a vzdělávání dětí – časopis Pedagogika*
- <http://blog.xparfemy.cz/navod-na-stesti/stastna-rodina>
- ~~<http://www.novinky.cz/zena/deti/280420-zeny-pry-casto-v-boji-o-deti-zneuzivaji-domaci-nasili.html>~~

DĚKUJEME ZA POZORNOST

